

Protestantse Kerk

bij *Open Deur* februari 2017

In gesprek over Luther

2017 wordt door sommigen ook wel Lutherjaar genoemd. Op 31 oktober is het precies 500 jaar geleden dat Maarten Luther 95 stellingen aan de deur van de slotkerk van Wittenberg zou hebben vastgespijkerd. Het begin van de Reformatie. 2017 is dus ook het jaar van 500 protestantisme. Wat waren Luthers speerpunten, wat is er gebeurd met zijn erfenis? We gaan er samen over in gesprek.

Inleiding

De meeste mensen zullen de naam Maarten Luther kennen. Maar iedereen heeft ongetwijfeld zo zijn/haar eigen ideeën over deze kerkhervormer. Voor we verder duiken in de persoon en de ideeën van Maarten Luther staan we daar even bij stil.

- Is Maarten Luther voor u een 'bekend' persoon u of weet u eigenlijk niets tot weinig over hem? Vertel eventueel in kleine groepjes wat u al over hem weet.
- Maarten Luther is vooral bekend geworden door de 95 stellingen die hij op 31 oktober 1517 op de slotkerk van Wittenberg zou hebben gespijkerd (de vraag is of het echt zo gegaan is, maar zo gaat het verhaal). Heeft u enig idee wat de inhoud van deze stellingen was?
- Met Luther begon het protestantisme. Wat hebt u met deze geloofsstroming?

Sola Scriptura

Misschien hebt u wel eens van de term 'Sola Scriptura' gehoord, wat 'alleen door de Schrift (Bijbel)' betekent. Alleen de Bijbel wordt hierbij gezien als autoriteit, alleen door de Bijbel spreekt God tot je. Zie hiervoor ook de column van Marga Haas (pag. 13).

- Wat zegt de term 'Sola Scriptura' u? Welk gevoel hebt u erbij?
- Marga Haas geeft aan dat ze moeite heeft met deze term. Zij ervaart dat God ook op een heel andere manier tot mensen kan spreken. Hoe ervaart u dat?
- Op wat voor manieren hebt u het gevoel dat God 'spreekt'?

Luther, de vrijheid en de vrolijkheid

In 1520 schreef Maarten Luther het geschrift 'Von der Freiheit eines Christenmenschen' (De vrijheid van de christen). In dit stuk gaat het erom dat het geloof vrijheid schenkt. Door de vrijheid krijgt een mens de ruimte voor de onvoorwaardelijke liefde tot en dienst aan de naaste. Daarover gaan ook de bijdragen op pag. 6 en 7. Luther zelf omschreef de vrijheid van een christen met twee stellingen:

Een Christen is in vrijheid heer van alle dingen en niemands onderdaan;

Een Christen is in dienstbaarheid knecht van alle dingen en ieders onderdaan.¹

- Hoe komen deze twee stellingen op u over?
- Wat vindt u mooi en wat vindt u moeilijk aan deze stellingen?
- Volgen deze stellingen elkaar voor u logischerwijs op?
- Verwoorden deze stellingen zoals u zelf in het leven/in het geloof staat (anders gezegd: ervaart u het christenzijn op deze manier)? Verklaar u nader.

Deze stellingnames haalde Luther onder andere uit de Bijbelteksten Romeinen 13:8 en 1 Korintiërs 9:19. Lees die gedeelten met elkaar:

Wees elkaar niets schuldig, behalve liefde, want wie de ander liefheeft, heeft de gehele wet vervuld. (Romeinen 13:8)

Vrij als ik ben ten opzichte van iedereen, ben ik de slaaf van iedereen geworden om zo veel mogelijk mensen te winnen. (1 Korintiërs 9:19)

- Wat komt bij u naar boven bij het lezen van deze twee Bijbelverzen?
- Komen de Bijbelteksten volgens u overeen met de twee stellingnames van Luther over de vrijheid van een christen?

Lees de bijdrage 'Vrij en iemands onderdaan' (nog) een keer door.

- Ervaart u wel eens iets van het 'heilige moeten' waar Overbosch het over heeft?
- Overbosch beschrijft dat Luther vaak met vrolijkheid in verband wordt gebracht (pag. 6). Luther beschrijft de vrolijke gelovige als 'een hemels gevoel na veel verdriet'. Zou u zichzelf een vrolijke gelovige noemen? Waarom wel/niet?
- Herkent u iets van deze 'vrolijkheid' bij de twee eerder geciteerde stellingen van Luther?

Luther en het oordeel

Overbosch laat zien dat Luther, net als veel van zijn tijdgenoten, worstelde met het oordeel van God (pag. 6).

- Worstelt u met het oordeel van God? Heeft u in die zin iets aan Luthers zienswijze hierop?
- Van Opstal en Overbosch geven aan hoe Luther zich een geliefd mens van God mocht weten, hoe hij van het donker naar het licht ging. Voelt u zich een geliefd mens van God? Is dat veranderd in de loop van uw leven? Vertel elkaar hierover.
- Luther voelde zich na zijn gang van het donker naar het licht een bevrijd menskind. Wat is dat volgens u?

Luther in deze tijd

- Wat denkt u: als Luther in 2017 zou leven, zou hij dan vinden dat zijn doel bereikt is? Licht uw antwoord toe.
- Stel dat u de Luther van vandaag bent. Welke stellingen zou u dan op de kerkdeur willen spijkeren? Neem even de tijd om erover na te denken en wat stellingen op te schrijven. Deel ze vervolgens met elkaar en vertel de anderen waarom u voor deze stellingen hebt gekozen.

Ter afsluiting

We hebben gesproken en nagedacht over Maarten Luther, een man met meerdere kanten. Daarom ook diverse afsluitingen. Kies datgene uit wat het beste bij de groep en de beschikbare tijd past.

- In het *Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk* staan diverse liederen van Luther. Zing met elkaar lied een lied van hem, bijvoorbeeld lied 433. Doe dat, als u dat wilt en kunt, springend en zingend (zie de bijdrage van Hans Mudde, pag. 12).
- De Lutherroos is het symbool voor het lutheranisme (zie ook pag. 8). Maak, apart of met elkaar, een Lutherroos. Dat kan met stiften en potloden, maar ook met naald en draad, verf, karton, vilt, enz. Leef u uit!
- Kijk met elkaar naar de film *Luther*. Een verkorte versie (met ondertiteling vanaf 1:58) vindt u op <https://www.youtube.com/watch?v=x0ukcn2CDqA>.

ⁱ Bakker, J.T. en Zwanepol, K. (red.), *Door het donkere venster van het geloof. Teksten van Maarten Luther, Zoetermeer (1993) pag. 27.*